



ХАКИКАТ

МАГІАРУЛАЗУЛ РЕСПУБЛИКАЯЛЪУЛАБ ГАЗЕТА

[Политика](#) | [Экономика](#) | [Сельское хозяйство](#) | [Литература](#) | [Общество](#) | [Образование](#) | [Здравоохранение](#) | [Культура](#) | [Спорт](#) | [Криминал](#) | [Интервью](#) | [Юбилей](#) | [Разное](#)
| Выпуск № 7 (26-29(17509-17512))

Берал къанщунилан, къадру холаро

**Кицаби
ва глакъиллал
раглаби**

—Аварагас (с.т.г.в.) бица
хладис буго (ла ссалата
л масжидилла фий мас
масжидальул мадугьал
масжидалда гурони
ну гьечилан. Гьел
базда ахлараб как
мадугьал бизегн суннатаб бу
рагилан

—Как базе вачине
маж улев вугони, жама
глат изе гьесухъ бала
гьун е кколищ?

го. Гимам шафигиис абуна
Губан Къуръан цалун лъу-
гизабизе лъиклаб бугилан.
(«Риязу салихлина», 386 гьу-
мер), Къуръан цалулев чи-
ги гьеб битун цалулев ву-
к[ине ккела, магна бичичу
левги вугони, цлакъго лъикл
буклина. Аллагъу агламу.

—Жаһазаялълул как базе
ине бегъулиц жинда тлад бр
къараб жоялълул хлакъ буге
чи?

—Жинда тлад хлакъ буге
чи жаназаялълул как базе

кун буклуна.
—Капурал эбел-инсул яги
цоял капурал, цоял бусурма
нал эбел-инсул лъимал хва
ни, гьел бусурбабазул хаба-
лалъ рукъизе бегъулиц?

—Эбел-инсул капурлъи-бу
сурманлъиялълухъ балагъун
чезабуларо лъималазул ка
пурлъи-бусурманлъи. БатИ-
яб диналълул чияс шагьадат
битлани, гьев бусурманлъула
ва гьев бусурбабазул хаба
лалъ вукъизе бегъула.

Хъулухъ, царухъ
Боцлухъ гьумер
Чорокахъе глор

* *
Иман-ислам сук
Алжан, жужах
Щиркалълул агъ
Ахират глазан

* *
Гелмуялълул
Жагълуялълул
Клиябго данде
Цали рехун

Дакъилал раглаби

Араб мугъ тиналде
тладагъаб тладе рехула.

* * *
Араб лъачлого лъагел
лъагел араб лъачлого
бу унеб.

* * *
нгутни камурав чи ву
о: гьитиналдаса гали

тламе, клудиялдаса тласа кла
нцле.

* * *
Чужугладан раглизе кко
ла лъабго нухаль: гьакраб
къоялъл, ригьнаде унаго, Ал-
лагъасул къадар шведал.

* * *
Ругъунаб гламал тезе гла

дамасда клоларо, глакълу би
чун босизе сундухъниги цо-
ларо.

* * *
Кинабго рекъараб ругъ
ракъалда батуларо, цо жо ка
мун батула клар къун бала
гъанани.

* * *
Годулеб лъимералъе лъи
клар мацл бичанани, лъим
гладин чвахун унеб маргуро

халиде сверул

* * *
Глумру буг
берал къанци
гламал буго лъи
го нахъе толеб

* * *
Цо нухалде
гулилан абула
каниги кант

*
Клиго чл

06 04 2016



Гьорлгье
лгьугьиналгьул
накгьиталгье батли-
батлиял темабазда
тласан кучлдул.

МухІамад Гунашев
БАЧІОНИ ШИБ,
ИМАМ, ДУЕ ПАМЯТНИК



алас кумекги гьабун, кьун буго
 синабун буго. Гьеб мехаль гьев
 и ккаралъуве, хасго рагьулъ бер-
 вуго ПалихІажияв байрахъулав-
 гьелъул баракат камилариланги
 цунараб гьелъул гьанже лъаб-
 базе бегъулеб батичіони, бачІого

Габдумажидил МУХІАТ
 КІаратІа росу.
 Глахъвахъ район.

БачІони шиб, имам, дуе памятник
 Дида дол некІсиял пачалихъазул,
 Тарихиял цІарал цІалулеб мехаль,
 Дурго пачалихъгун пачазабазулъ,
 Муи вихъула дам, маГІарул имам.
 МугІрузул гІораца гІакълу малъарав,
 Паздалал тІогъаца тІаса вицарав,
 ТІолго гьал кьурабаз кьвари куцарав,
 Кьалул бартуда тІад тІамула цебе.
 ТІадеГІанал шобаз чалма тІад лъурав,
 Чваххулел лъараца кьиса бицарав,
 КьвакІиялъул тарих тушбабаз хъварав,
 ТуманкІул хочоца чилъи борцарав.
 Чу квачІид бахъун дур Чачанлъиялда,
 Чани хвалчабазул Дагъистаналда.
 Даргъибги Гьунибги гьугъалел зобал,
 Гьойсубудоялда бидулал лъарал.
 ЛъаргІибги ГІандибги гІарададул сас,
 СалтІагун Хъаргаби -хъагикъ гуллил цІа.
 Цорол чалу гІадаб доб гІешдерил лъар,
 БаГІарлъун чвахулеб ГІанди гІорулъе.
 Рагьул чин абула, цІарал абула,
 Шваби ран шибизе моцІрол каранда.
 Карачелал, биге гьав гІоралда кьар,
 Циркьил хехлъиялъ дос кІанцІун бахараб.
 ЦІарги чинги гьна чьхъадудазе,
 Чурхдул гьорлъ тецІого нахъе форцІарал.
 Гьоркьлъалий васги кьун гьав ракъ
 цунараб,

ТІокІаб чинго шайзе дур чилъиялъе.
 ЧанцІуса гІударав ГІашилтІа сардар,
 ГІолохъанал полкал чваххукъ чурхъидал.
 Чарухъал ретІарал "Генералзабаз"
 Гучаб империя сорозабидал.
 Шибжо генераллъи, гурдил кьвал гІадин
 КьотІун далараб гьеж тІун рехулезе?
 ТІерхъигІан каранлъе чияр хечги цун
 Хвалчен гІунтІарабго тушман чІвалезе?
 ЧІухІдай награда шай паркоз кьечІого
 Ракъа хъухъалелъул михъ тІуркІичІезе?
 Маршаллъи дагъ буго дур муридазе
 Малаца рагъарал гьеж батІалъигун.
 БачІони шиб, имам, дуе памятник,
 Бан АхІулгохІдаса борхалъулареб.
 ЛъечІони шиб дуе къадруялъул си,
 Лъун ГьунимагІарда башалъулареб.
 Амма рахІат хъараб цо дур балагъи,
 Балагъал гьукъулеб кьват лъалезе.
 Лъалинса хвалчен кьватГьеб цІалев
 КьваригІун вуго муи жакъ вихъизе.

Щагъа
зияпаталъ
унел?

Вит... буго, Алпагъасул салам
 жинца... МухІамад аварагас
 тІамун... гІабайда жаниса ва све-
 рухъа... чал лъугІизаризе, хаба-
 лалъ... арал рукъзал риххизари-
 зе, заман ун хадуб занал хвезаруна
 цІар арал Паламал рукъарал хаба-
 лазулъги, Шамилл хабалаги тецІо
 гьеб.
 Гьеб кинабго гьабун хъанчазе
 лъалъи гьабичІого, какал рачІого
 лъалъи гьабичІого, какал рачІого
 лъалъи гьабичІого, какал рачІого



Дунуа исламмаде
Габуна
Дун ханхун вуклана

Ахун гьаракъ биччан,
Дада раки гурхулев,
Дир курангли бихьун

Шиб гилла бачиниб
Кинаб жаваб кьолеб
Гадамазул хинсаб

Гьебги гьечини
Аллагъ гурхичюни
Я, рахИман п рахИм,
гурхИа муи дада.

Гурадаса Удуратил турки

Дунмад сапар буго,
СагIадаг тIокIлн буго,
ВатIан ахират буго,
ГIамал ккураесе жаза
ГIадан дунял дирго черх
Дин гьабизе гьукьулел
Гьабураб гIамал холел,
ГIамалго гьабичIого
Жакъа-метер лIаларел
ЛьутIулел мехго гьечIел
Эбел-эмен хун хадуб,
Цере нахъса эл индал
Араса вуссин гьечIел,

СагIаталъ божн гьечIел
Гьомгьолдизе гьоркь чIараб
Мунагьазул къасават
Хинкьн хIаалъ
МагIо гьечIого буго,
Хвел-хобалъул пику тун
Мунагьал гIемерлъун буго,
Дунялалъул хиялаз,
Ахират кIочон теялъ
ГIамал гьечIел черх буго,
Чара гьечIел хвел буго,
Хвалн мехтада жаниб
РухI бахъулел мехалъул
Хобалъул бецIлъиялъул
ТIад чIадел къанабазул

Мункар накирн вачIун
Гьезие гьадатIлъани,
Воркьараб кор гIадинан
Лугби гьурулеб хIалалъ
Къиямасеб къоалъул
Хинсаб-низам гьабизе
МахIмаралда нечолел
ГIамал хъварал кагътазул
СиратIалъул гIереини
ЖухахIалъул гIакъуба
Рехсон хIалго кIоларел
ТIолго черхго бухIулел

ГIаадагьаби, гIанкь,раба
Ворхьалгиму гьабзаца
ГIасилъун хъвадарасул
Гьешшинаб ургъел, хинкьн
Аллагъ гьапуру рахИм
Гьесда гьарун гурони,
Мискин загIинав дур лагъ
Бичасе хIелхIел гьабун
ТIолго диналъул агьлу
Дунги кIочон тогеин
Я архIама прахИми
АлхIамдуллилагъ Аллагъ,

Инхоса ГалихIажиясул дарсал

ЛъикIлн гьабун хъвадани, киралъиялде икола,
Сахаватлн гьабурав, кIодольиялде шола.
Шукруялда хъвадарав цIикIларалде вахуна,
Жиндир гадбир квешлъарав гьалагъиялде кIола.
Инсанасул жавабалъ жиндир гIакълу бидуна,
Верчиналда къокъ гьабе къимат дурго букIина,
РагIиялъ гIадан лъала, гIамал бихьун рехсола,
ВатIун бидине кIола, бецIараб кивезе кIола,
РагIи гIемерав гIакъыл гадамазда чIалгуна,
ЧIалгаде гаргалев гьаб-халкъалда рихуна,
Гадамал гьитин рихьн, жия гьитинлъулел сагIат,
ТIад вутесде къец гьаби, гьалагълун холел хаспат.
Тавбу СабхIу гьабурав киралъиялде кIола.
Хехго цими нахъ чIварасе бичас хIукму къотIула,
Гелтуялълъ пай шварав сабруялда хъвадула,
Сабруялда хъвадарав мурадалде вахуна.
ЛъикIлъиялде вуссарав давла шун разалъула,
Сордо борчIун хъвадарав хьул лъураб шун вокула,
ИхIаллъун къоил арав, гадада гIумру арав.

Хьуллъун циназ борчIарав вочIурав гьарин кIола.
МацIалда хIал кIолого кIудиялде квалуге,
Цо-цо тушман камурав бахIарчи вукIунаро,
Гьудул-гьалмагълн гьечIел шивинги ватуларо,
Гьаби бутIруллъун тани, гьалбацIал панаълула,
Приказал квешав кайиш камизе цIакъ рекъола,
Рекъараб гIамал ккурав гадамазе вокъула.
ВопIи-рикъан гIемерлън — киралън, тIокIлн гуро,
ТIабигIатал бердинлън бидун кIолел рецI гуро,
Чорхоль гьава цIикIкIани, бахIарчилн дагълъула,
РекIелъе шайтIан кIани, шушай жаниб цIикIкIуна,
ГIакъиласда ургъарав тIовитIун нухда кIола,
Жиндирго гIакълу гIурав гадада хун хутIула.
Хьул лъураб жо жибго те — бимун кIудаб бечелън,
Манзил къокъав, къарумав агьлуялда рихуна,
Гьудуласда хIусудав рокьн дагъав вукIуна,
Жиде-жидерго гIакълу гадамазе бокъула,
ГIайибал чIивезе жаниб, чирал цIакъго лъала.

Гьоболлъухъ чехъ цIуне,
Чидар рокъоб бер цIуне.
Бечелъиялда аскIоб квер
цIуне,
Квешалда аскIоб кIал цIуне.
Чидар цIобалде кIезе
Киданиги рукIунге,
Бугеб жогн цIуна-къан
Харж гьабизе ругьинлъе.
Цин хелъун муи лъутъани
Гьеб дахIазаталъ вуцIулун
чIа.
Балагъ бачIиндал
Гьудул кIочонге
Гьобол лъикIалъун рехтIа,
Лъим батарагъун кванай.
Квешав гьудул гьавуге,
ЛъикIав тушман гьавуге.

✓

Гаймакиса

Абубакар хлажия суп

анцила лъабабилеб вагза

Иман шибан гьикъанани, анлъго жоян абейила.
Бишун себе раКЧЮлеб жо - вати гIадав Аллагъила.
Жив цогояв, ширки гьечIев, жив чIагояв, хвелго гьечIев,
Азалияв, абадияв къудраталъул Аллагъила.
Бальгоябги жинда лъалев, шибаб гъаракъги раГулев,
РекIель бугебги бихулев, халкъ бижарав Аллагъила.
КIиабилеб раКЧЮлеб жо - малаикзаби ругила,
Кваналарел, гьекъоларел, мунагъ гьечIел лагъзалила.
Бихъин-цIулъи жидель гьечIел, малъаралъе таруларел,
Ахир къоялъ хун рахъунел, зобалал цIун ругелила.
Лъабабизе раКЧЮлеб жо - Аллагъасул каламила,
ЖабрагIилас босун бачIун, зодосахун рештIанила.
Церегосел, жал рижичIел, батIулаб жо жидель гьечIел,
Нусиялда ункъо пуркъан гъаб халкъалде шварабила,
Ункъабилеб раКЧЮлеб жо-илчизаби ритIанила,
Халкъалдаса гIаса ришун, диналде халкъ ахIизилан.
Бичасде жал гIасилъичIел, амруялде хилиплъичIел,
Нусиялда къоазарго, ункъазарго рукIанила.
Гъезул бишунго хирияв, халкъалъухъе жив витIарав,
Жиндий гIоло халкъ бижарав Аллагъасул хIабибила.
Щуабилеб раКЧЮлеб жо - ахир цо къо бачIинила,
ЛъикIаб-квешабги борцуму, хIисаб-суалги гъабуму,
СиратIалъул къоялдасан кIирикъуму унелила.
Анлъабизе раКЧЮлеб жо - лъикIабниги квешабниги,
Азалалда хъван бугеб жо дунялалда лъугъунила.
Лагъзадерий кверщел къуму, гъезул гIамал жинда лъаму,
ГIамалгиму жиндир къадар, рекъон цадахъ билълъунила.
Абубакарил гъари буго гIадегIанав Аллагъасде,
РухI бахъулеб сагIаталда иман чIезе гъабейилан.



06 04 2016

Малъе, эбел, рахъдал мацІ.

Дир умумуз бицараб,
Улбуцаги бицунеб,
Урхъула духъ, авар мацІ,
Малъе, эбел, рахъдал мацІ.
ГъазимухІамад, ХІамзат,
ХІикматав имам Шамил
Аваралъ кІалъалаан, —
Малъе, эбел, рахъдал мацІ.
МахІмуд, ЦІадаса ХІамзат —
ЦІар арал назмучагІи,
Нилъер мацІалъ цІализе, —
Малъе, эбел, рахъдал мацІ.
Дида тарихги лъазе,
Дагъистанги бокъизе,
Къолбол васлъун вукІине, —
Малъе, эбел, рахъдал мацІ.

МухІамад ГІу.

и: умумул, улбул, ГъазимухІамад, ХІ
МахІмуд, ЦІадаса ХІамзат, назм

гъабун ругел
Гладмазул 10 %
бихьиназ ва 8 %
руччабаз, аслияб
къагидаял,
хIалтIизабула
кверIаб квер.

ДЪИММАЛАЗУЛ КАГЪТАЛ

КIудияв шагIирги гъесул гъудулги

Хабаде нижер цадахъаб зияратги



Расул ХIамзатовасул хабаде анират.

Нижер эбел йнго цIакъ хIикматай, гIажайбай инсан. Гъелъкидаго хIаракат бахъула цIалуде нижер гъира базабизе, хъизаналда тIоритIула батIи-батIиял тадбирал, гъарула интересал экскурсиял. Бабае бокъула магIарул кечIабазъан. Хасго кIудияб асар гъабула Дагъистаналгъул халкъийн артист МухIамад-ТIамир Синдикъовас ахIулеб кечIалъ. Гъедин батIила нижерги гъесул творчестволде рокъу бижараб. Гъединлъидал,

нижеда ракIалде ккана кочIохъанасулгун лъай-хъвай гъабизе. Гъевватана цIакъго гIадатияв, унго-унгояв инсан. Ниж рацIиналдаса гъев кутакалда вохана. Нижеца гъесие рикIикIана гъес ахIулеб гIемерисел кIудиябул автор Расул ХIамзатовасул асарал. Къагидаял букIана кочIохъанасе гъес гъабулеб бугеб асар, гъес бицана жиндиргоги Расулдиги букIараб гъудуллъиялгъул. МухIамад-ТIамирица нижееги ахIана кучIдул.

Расулиде

Салам, ХIамзатил Расул,
Миллаталгъул борхалги.
Салам, аваразул вас,
Дуниялалда цIар арав.

Гъале духъ гъоболлъухъ ниж
Таргъуялгъул магIарда.
Дуде зиярат гъабун,
Ургъелаби рикъизе.

Гъале МухIамад-ТIамир,
Дур вокъулев кочIохъан.

Дур асарал, куркъбал гъун,
ГIаламалъе рикъарав.

Жакъа дуде ричина
Миллаталгъул гIузраби,
Вицун доб муи хIикъараб
"УргъелгъечIолъи" гъале.

ЦIвабазул борхалгуде
Дуца рахинарурал,
Кир ругел магIарулал,
Вице, ХIамзатил Расул!

Кир ругел дол руччаби,
Наку чIван реадарал?
Кибе араб гъунильи,
Дуниялго бахиллъараб?

Дур къуикърабазул гъаркъал
Ракъалда тIиритIана,
ЦIуне рокъу, рекъелин,
Халкъалде ахIи балел.

Залму ва ПатIимат ГIУМАРОВАЛ,
Хунзахъ район,
ТIануси росу

Гъоркъоб гIемер заман, келде гъев вачIун-вукIана Хунзахъегу. Гъес нижее рацIана сайгъаталги гъеб сордо сверана унго-унгоя магIарул кочIол гъанситолде. Гъес ниж ахIана жиндирго юбилеялдеги, концерталда гIахъаллъие, кучIдул рикIикIине. Амма шагIидго ниж "Прибой" радиостанциялъ къабул гъаричIо. Ахиралде кочIохъанасул кIудияб жигараз далъун нижее рес швана Расул ХIамзатовасул "Авар мацI" абур кечI рикIикIине, амма гъебги дикалда бахъун батичIо.

Хадуб МухIамад-ТIамирицаг нижецаги къотIи гъабунат Расул ХIамзатовасул хабаде зиярат гъабизе. Ниж Таргъуялде Расулдиги хабаде ана гъев гъавураб къоилъ.

Таргъуялгъул хабазалагъе шивдал беразда магIу кулана, зона, къвал бан чIарал нижеда цере ричIунел рукIана поэтасул хвел гъечIел асарал.

Гъелго хабазалагъе рукъун ругъул Расулдиги ПатIимат, нижер росулдиги ШатIьрулини ШатIьрулини на гъесул Мачий.

Гъединаб тадбиралгъухъ баркала къезе бокъун буго Синдикъовасеги дирго бабаеги. Ахиралдаги, бокъилаан Расулиде хъвараб гъаб кечIги газеталда бахъизе.

Принцип – он толаредухъ лъай



иял къагИидаби (логикиял, механикиял, моториял, гинзул, берсипатиял ва гь. ц.).
Щиб кIварха бугеб дарс шулагондъул? Шай эб раклалдаса унареъ лъазе кколеб?

Шайгурогоха, цебесеб дарсалъул ериалалъул къучIалда тIад бала усеб дарс. Цебесеб дарс бичIчIун, дер такрар гъабун шулалъун чIони, хадусеб дарс бичIчIизе дабги захIмалъула ва цияб материлъе къучIалъе доб хIалтIизабун каруларо. Къадалъ лъолеб гамачI лаго рекъезабун гъечIони, тIад йги гамачI лъурабго, гъеб биххун а. Гъединаб жо букIуна лъималазе ай къеялъул ишги.

Бищунго цебе учителас мухI-инго тIуразаризе ккола нилъеца рехун рехсаралминал принцип-дул тIалабал. Дарс букIине ккола

тIад хIалтIизе ккола учитель.

Киналго цIалдохъабазда дарс шулаго, кIочон толаредухъ лъазерлан, цияб дарс малъичIого чIезе учитель-ласул заман букIуниш?

БукIунаро. Гъединлъидал, учительас тIалаб гъабизе ккола, лъазе рес бугелминал лъималазде дарсги шулаго, раклалдаса унаредухъ лъазабун, цойгидав зарлилав цIалдохъанасда, гъеб дарсалъул чара гъечIого лъазе кколеб, гъеб лъачIого хадусеб дарс бичIчIулареб жогIаги лъазе. Гуронани гъесда хадусеб дарс бичIчIилищха.

ТалихI къегийин, гелму гIодоб батуларо, гIакълу бичун босуларо, ургъун хIалтIе!

P.S. Цо лъицаниги бищунареб жоги бицинин...лъиданиги рагIу-лареб хIалтIе!

Фазуде

Лъиеха бокъилеб рокъукъаб хабар. Ракулъ тIокIаб гъунар тIупун бугилау. ШигIрабазул къирал, къиссабазул хан. Къоял тIагIарабго, къаншанин абун. Къавудайиш цIвараб шагIирзабазде. Шуго къаламцояв къаникъе анин. Къоял кин тIагIарал лъагIел иналде. Бищун гъунар тIокIал тIаса рицани. Дир зигара буго гинчадериде. Гургинаб шагIри моцI шинкIун ху. Щезе гъабе хабар Хунзахъ мухъал. Халкъалъе хирияй шагIир камура. Керен-ракI гъалдолеб гъаракъ букI. Гъоркъоса камурал къаламцоязу. Ракулъ гъурмадаса гъайбатлъи у. Гъунар тIокIалазде тIаде ракъ хI. Дуца сардал рорчIун хъварал са. Сверана дуниял, цIалана халкъ. ЦIулана Дагъистан рагъ-къа. Рекъелилан ахIун бакъвараб. МоцI гъоркъоб инчIого, тел. Халкъазул вацлъиян хъвар. Трибуназдаса лъица бици. Дур шигIрудул корахъ ке. Кинидахъ ахIана хIайра. «Комиссарги» цIалун цI. Гурал дарсал цIвана Ва. Фазу, мун яхараб борха. ЯхинчIо жегиги марIар. Дур гIадинаб хIурмагI.

Тарбия кьеялгул накъит

Эбел-инсул адаб гъаби

Моралиял темабазда

(Аваргаасул хиацсаздаса)



Ветераназул хитаб

ДРяльул жамисе миньзул ва жамисе аскерини ветераназ ресубодияк халкыладе халк диниял хьабзаде гъабурал хитабла абубле буго.

Бихуледе букхыае, жакы шабаралдеги росабалыи хасго глолилаза дьоркьор Тхиритулел руго ширкотица на гьельни абуби битыае, гъабур кьербаги гъабубле буго таксийаб хитаклы бугел социалияб хитаклы бугел квшал унтаби рагариныб Гьединлидал, тлоцбесел ирвалда, нижеца эбел-инсулду парлул дугуи бугеб гъеб ахвал-халазул хитаклы гъабун, нужерго хьиваназда матинал гарачвариял гъабурин, наркотиказул заралазул бичеан ва хьаракат бакъе гъел ричулесе нухал кызае наркотиказул базаргаби кьваттир хьивазисе, унти ккрал кьиваназда хьелли гъабун сах гъаризе. Нижеца хасго хитаб гъабубле буго мжкытазул имамбазде ва шаларул хурматил гъабуба мазе, гъел гъабубе бугел какарал жалазул заралазул мунагазул бичун гъабубае жакы халазул мжкыталада, цогмала гъабуба мжкыталада бакъаладагьере рахьыида.

Гъыиаб, гъэлб гьемеаб жо бараб буго жамисе инадул органазул житаралла

гъезул халтхуае, жамисе рудеде буго наркоманияла дьоркьор кьверкьей кьваризабенидал, гъел парулелги ричулелги тамихалде цайиан ва кьватисан нильер ресубодияк гъел дугуи гъезул кьватилан. Хасго жажаб буго гъолила дандельулел бакъала хьаравуллы кутакъизабисе.

Хитабалзул акиралда абубле буго, Нижеца тлоцбо обществоалда гъарула нильер гъумруялул туйба-бильун кокол наркотикал пукъияле падахаб кьверкьей гъабейилан.

M. CAIYEB

НАРКОМАНАЗУЛ ГЪУМУРУ

■ Тохтурабаз чьезабубле буго наркотиказул асаралда дьоркьор кьверкьей кьваризабенидал, гъел парулелги ричулелги тамихалде цайиан ва кьватисан нильер ресубодияк гъел дугуи гъезул кьватилан. Хасго жажаб буго гъолила дандельулел бакъала хьаравуллы кутакъизабисе.

■ Наркоманасда кьолара кьонь дьоркьор хухала гъел хитазаруи хитабизе. Чорхоль гъел жинга кьезару-рал гъураби заман кьверкьей гъабубле буго наркотикал пукъияле падахаб кьверкьей гъабейилан.

■ Гьемеирсеб мехалда наркоманал холел руго кьверкьей бидурьхазул унт-баздадлуи, тормажыла чьикиклуи гъел хитабизе, ризылул хитабизе ва жьалго жидеца чьивани.

■ Наркоманазе дьимал гъаруелел руго, амма шьакъ жо рагула гъел жидеца дьимал паризегин хути.

■ Россияла наркотикал далазул холел гъолилазул кьвадар чьикиклуи буго 44 нухал.

(“M.D.”)

Тладеганав Аллагъас бихьизабубле буго нужерго эбел-инсуе тьикльи гъабейн. Аллагъас цоги абубле буго:

“Ва дур Бетгергъанас Хукму гъабуба: Нужеца гъабубат

Гъабунгутизе Гъесие гурони цоги дьегие, Ва эбел-инсуе

Дур гъел цоялциги Кудриял чагазул

Уинлан абучини Уинлан абучини

Гъаракъ борхизабун раги абубе. (17.23).

Аллагъасул саламти саламти гъегини МухIамад Аваргаасда жинца:

Алжан нужер улбузул Хитаклы буклин

Мун цадахь ахIанани, Пин цебе эбелдлул

Амру тлубазе ворга! -ян нигъеда малъун тарав.

Гъел гурелги, шьакъ гьеме-рал руго Къуръаналаги хьиде-саздаги эбел-инсул адаб гъабизе кьейлуд бицарал бакIал. ЦохIо рехсарал аятаз ва хIадисеаз бихьизабуба кигIан клудияб

Къвар исламалъ эбел-инсул адаб гъабиялде кьолебали.

Дунялдулго шагIираз жидерго кучIдузул, филосо-фаз гIакъидал рагIабазулъ абадияблун гъабун буго гъумруялул гъезул къвар.

“Унго, лъималазда кьимат бичIуизе

Къанике кьезейши кокол умумул? -ян ракунтун хьвалеб буго Дагьистаналул халкыиав поэт Расул Хьамзаговас.

Расулица цоги хьвалеб буго: Эбел чIагогу ругел,

Гъари буго нужеде, Гъей цIуне кинабIаги

Квешаб хабаралласа, ШIуне ургъелалласа,

ШIуне унтъялласа ШIуне хирияй эбел

Хвалдаса хIалкIун, васал.

КигIанго пашманлъизе ккараб жо букIаниги, киназ-даго гуро гъеб ахIи рагуледе бугеб. Къанатат гуро дандьабубел лъималаз ракунтараб ахIин гIодулел, улбул, улбузулгун квал ахIун чIарал лъимал. Рагула умумуладе квер бор-харад, гъел гъумруладе квер гъаризе къаслад гъарурал дьималазул хIакъвалулу кьегIл харбалги. Шайха гьединазда

(г.с.) рагIини, дунялдулго гIакъилазул ракунтараб ахIини рагулареб? Сахал гIундули

рукIаго шай ниль гIинкел лъарал, роцIарал бералги

рукIаго шай ниль бештарал, Аллагъас нильсе рахIматлуго

хIажатабшинабги кьун букIаго? Исламалзул лъай шварав чияс

абуба, берзул канлиги гIола-рида, гIундузда рагIини рагул-ла ракI бешлун ва

гIинкеллун бугониян. Кинал чагаздаха рекъеде кьезе бихьулсе ва рагIи рагулсебан

гъикъани, гъезго жаваб ккола иман бугел чагаздаян.

Гъедин батани, лъималаз эбел-инсул адаб теялзе гIила-лун иман гъецоли кьолеб

бугоха. Иман, ай Аллагъасда, малаикъабазда, аваргазабазда, къадаралда ва къиямасеб

кьоялда божуле гъечлони, ин-сан, кинаб рахъалъ шайгIа-нияб гури пуниги, гъелда хадур

вусулна. Иман буго инсанасе гъотлое кьибил Палаб, рукъа-лъе кучI Палаб жо. Аллагъасда

божуледе лъималазда эбел-инсул адаб гъабейни малъизе

кколара. Гъез Хурмат гъабуба Къуръаналзул аятазул. Иман

бугел лъималаз эбел-эмен ричIуизе, гъезие гъумру бигъа

гъабизе хIаракат бакъула.

Эбел-инсул адаб гъабия-лдул хиралты бихьизабубле

аваргаасул цоги хIадис рехсе-зин: “Гъабудулагь ибн Гъамру

ибн Гъасе абубле, жинда Аллагъ разилъав асхIабас бичунаан:

цо чи вачIанила жинда салаф-салам лъеяв Аллагъасул

Расуласе аскIове ва абубила: “ТладегIанав Аллагъасде

гIагарлы муралла дини дуге гъа

балеб буго, дуле аскIовеги вахун, дула падахь жинга-

далулу гIакъваллы гъабизе буги-лан”.

Аллагъасул Расуласе гъесла гъикъанида “дур

эбел-инсул цонигиял чIаго руги-шан, ругин кIиялгоян

жаваб кьунила гъес. Дуге ТладегIанав Аллагъасул

рахъалдасан шапакъат бокъун бугишан гъикъанила

нахъеги Аваргаас (г.с.). Бугин абубила гъев чияс. Жинда

Аллагъасул салат-салам лъеяв Аваргаас

абубила: “Гъедин ба-тани дурго эбел-ин-сухе тIадвусе ва

гъезулгун хIеренаб гьоркьоблны букIи-насе”.

Эбел-инсулгун хIеренаб гьоркьоблны

гъабизе кIварал лъимал ккола дуняла-

лдулги ахираталулги талихI кодосел ва,

гъельул гIаксаалда, гъезулгун дагъабалда

ругел кIияго рокуоб талихI кьосаралдул.

Улбул, гъел камиялда-лун рещIулел пашманлыгь-лдул

хIакъвалулу ракунтун асарал хьиване Дагьистанала

халкыиав поэт Расул Хьам-залкыладе (“Улбул цIуне!”),

халкыладе “Тохтурабаз шагIир Гъабудумажид Хачаловас (“Ни-жер

хириян Зургъа гъабизе ТухIбат

“Эбелалухъ чIвараб чIегIераб кIаз”

ва цогидагь). Ракул Хеккинарула

“Эбелалуд ракI” абубле, умумудасанго

бачIараб кочIохгое ахIулел кысайял. Гъелда цогмал ва

гIасияй йокъулел жиндир гьеме-рал гIадкыял

Гуран хадур, эбелалуд ракI бакъун

вачIан абидал, гъебги бакъун унаго, гIолилав

Годов ккола ва гирун унеб

ракулал гъесда унтаран-биц, дир

васан, гъикъула. Эбел кидаго

хIадур йиклуна лъиме-ралье

Глоло рухI кезе, гъельие кигIан

гъитинабги кьвариты кьезегин,

кигIан клудиябги захIмалы жиндего тIаде босизе.

БукIунеблны шаклы бугеб жо гуро. КигIан эбелалуд адаб

гъабизе хIаракат бакъараздаги гъей

ятIалулун хадур гъельул гъабураб

адаб гъей гъеблеллун бихьула.

КигIан херай эбел икIарай

ятIачини, гъей чIаго икIараб

мехаль Палаб гъумру букIунареблны

бичIулареб. Эбел хвараб

мехаль гъабураб поэмалда

дила хьиване: “Ан-царулул

Къоязул сверухъе, ТабиIаталул,

Мун хвезеган гъумру-божилы,

Къуват, къуват, ТалихIалул

рагъад, ракIараб

кьверкьей. Мун хун

хадур гъумру - кьвер гъецеб

кино, Киве иневали

гъалареб заман, Мун хун

хадур гъумру - марIна билараб

Лъалареб бакIалда унареб

сордо, -ян. Гъеб

буге хIакъикъат. Эбелги

чIаго йикIаго, жив талихI

кьосарав бутун чияс абубле,

гъеб тогъильлун яги тарбия

шавечIолылулн ккола. ЧIаго

йикIаго эбелалуд адаб гъабизе

лъалеб гъечлони, гъеб мекъи

06 04 2016



Исламалда лъималлазе тарбия кьей

*Гъабизе, цодоравтун лъугъине бокъани,
Лъималлазе тарбия кьей гъабизе гъабизе,
Гъабизе нилъее бокъухъе, гъабизе бокъани,
Гаркъалаби бахтарго клурун къачлазе ккол.
Херлъараб гъотлол рохти битлизе захималъула,
Батияб нухаль араб нилъеде вуссунаро.*

(Абу Шукур).

Нилъер лъимал - гъел ккола нилъер херлъи. Гъезие битараб тарбия кьей - нилъер талихлар херлъи, квешаб тарбия кьей - нилъер буклинесеб пашманлъи, нилъер магил гарал. Гъединлъидал лъималлазе исламияб тарбия кьей ккола бусурбанаб хъизаналъул бищунго кIвар бугел масъалабазул цояб. Лъимер - гъеб буго эбел-инсул гIамал - хасияталъул магу. ЛъикIал эбел-инсул, батIаго захимат бихъичIого, лъималлазухъе къолеб бищунго къиматаб хасиятлъун ккола эбелалъулги инсулги рухIияб сахаватлъи, гIадамлазе лъикIал ишал гъаризе гъезухъа бажари.

Эбелалъги инсуцаги гIадамазул рохелги пашманлъиги жидерго гIадин къабул гъабулел хъизаналда лъимал гIола сахаваталлъун, гIадамазул хIурмат гъабулеллъун, ай гъел рокъулеллъун. Бищунго квешаб ккола цо-цо эбел-инсуе хасиятаб, жидерго напсиал мурадал цере гъари, жалго жидеого гIун чIей гIадаб гIамал. Эбелалъги инсуцаги жидерго рекел кинабго хинлъиги, къуватги къолеб бугони лъималлазе, амма гъебго заманалда гъел лъималлазда нахъа цогидал гIадамал рихъулел гъечIони, ахиралда гъеб рокъи сверула талихI къеялде. Аллагъасдаса хIинкъулел бусурбаби гIезаризе кканани, лъималлазе исламияб бичIици тарбияги къезе ккола 18 сон бараб мехалда гуреб, анкъго сон бараб мехалдаго, хIатта гIакъилад гIадамаз абула киниялдасангойилан. Лъимаца "баба", "дада" абун тIоцересел рагIаби абурабго, хадубго гъел ругъунлъизе ккола "Аллагъилан" абизеги.

Инсанасул киналго гъоркъорлъаби, бухъен байбихъула хъизаналъулаб гIумруялдасан. Хъуан гъеб кколоро цо тIохалда гъоркъ гIумру гъабулелул ва цо тIабкIида нахъа гIодор чIун кIалезул къокъа. Хъизан ккола росасдасанги, чIауялдасанги, лъималлаздасанги данделъараб, цого мурадал ругеб гIуци. Хъизан гъеб ккола нияб гIакълу бугеб, цохIо къаркъала. Цакъ тар буго лъимада хъизаналъул хIакъалъул диние, шайгурелъул хъизаналда шола лъималлазе лъай, хъизаналда бижула гъезул Аллагъасде рокъи, хъизаналъул захималбабиги рохелги бихъун, лъадарула чи. ГIицIго гъединасухъа бажарула тIаде ккараб къо баччизеги, гIумруялда жиндиге бакI батизеги.

борхула гIадамазда гъоркъоб къадру-къимат. Гъайгъай, гъедин ккола лъималлазе лъикIаб тарбия кьунани. Лъимал иман бугеллъун, гурхIел-рахIму шикIлараллъун, намуе бацIадаллъун лъугъани, гъез берцин гъабула эбел-инсул гIумру. ТIадегIанав Аллагъас абун буго: "Бечелъи ва васал ккола - гъаб гIумруялъул берцинлъи", - ян. ("Нохъо", 46).

Гъеле гъединлъидалин жиндие рокъулезе салат-салам лъеяв аварагас Аллагъасда гъарулел букIараб, гъезие рикъзиги ва лъималги шикIун кьейилан. Анасица бицун буго: цо нухалда аварагасухъе (с.т.гI.в.) араб мехалда жиндир эбелалъ гъесда гъаранин васасе дугIа гъабейилан. Аллагъасда гIемерал лъикIлъабиги гъарун, ахиралда аварагас (с.т.гI.в.) абунила: "Аллагъ БетIергъан, гъарзалъаги, баракат лъеги гъасул рикъзиялдава кье гъасие гIемерал лъималги", - ян.

Пикру гъабулел, хIакъав бусурбанчиясда кидаго бичIицизе ккола лъималлазда цебе жиндирго жавабчилъи ва гъесда кидаго рагIулел букIине ккола Къуръаналъ абулел: "Я бусурбанчи! Цуне мунгоги, дурго хъизанги, жидеда тIад Аллагъасул амруялда дандеги рахъунарел ва жидеда буюрараб жо тIубазеги гъабулел къварарал, къуватал малаикзаби тIад тарал гIадамалги ва ганчIалги цIатарилъун къолеб цIаялдаса. Гъеб цIаялдаса цIунизе кканани, тIоцебесеб иргаялда, лъималлазе къезе ккола битараб тарбия. Салат-салам лъеяв аварагас васият гъабун буго: нужерго лъималлазда как базе малъе анкъго сон баралдаса ва анцIго сон бараб мехалда какие хилиплъани гъезда къабIе. Аварагасул гъеб аманат тIубазабичIел эбел - инсуца гъабула кIудияб гъалатI, ай мунагъ ва гъеб гIунгутIиялъе гIоло гъез Аллагъасда цебе жавабги къезе ккола.

Лъималлазе битараб тарбия къезе ва гъел берцинаб хъвада-чIвадиялъе ругъун гъаризе гIемерго бигъаяб буго, нахъа, кIудиял гIураб мехалда гъезда малъариялдаса. Гъаниб кутакалда кIвар буго хъизаналъул, хасго эбел-инсул цоцздехун рукIунел гъоркъорлъабазул. Цоцазул хIурмат бугеб хъизаналда лъималлаз хIатта малъичIогоцин босула гъездаса мисал. Гъебго заманалда эбел-инсул, жидеда кIудиязул дагIа гIадцуги букIунел хъизаналда лъимал гIола гIадлу-низам, хIурмат гъечIеллъун. Гъелъул хIакъалъул пикру гъабизе ккола шивав инсуцаги шийай эбелалъги. РагIи данде кколареб хабар хъизаналда къолеб бугони, гъез хIаракат бахъизе ккола гъеб лъималлаздаса бахчизе.

Р. ТЕПАЕВ,
Т. ТЕПАЕВА ("Иман" газета)

Бусурбанчыясе кумек гъабурасе Аллагъасул нухда гъазават гъабурасул кири бугиша.

(Аварагасул хIадисаздаса).

Аллагъас рещтIараб гуреп жокъидатун ХIукму гъабурал маги капурлулидан абураб аяталда бан гIадисаз булеб буго. Аллагъасул ХIукмуялдаса инсанас ургъараб ХIукму битIараб бугилан абиялда рактIн чIун, кIадалги абун ХIукмас къотIани, гъев чи капурлулидан. Амма кинаб букIаниги гIузурялге Голло, яги дунялалдул мурад цIунизельгун бусурбанчыас шаригIаталда данде кколареб ХIукму гъабуну, гъев чи капурлуларо, хIакъичке ккола.

Аллагъ разилтаив ибну ГIабIидил, МужатIидил, Суфйну Соврисул, ТIавусил абиязда рекъон гъедин ХIукмаби къотIарал хIакимзаби капурлуларилан абиялдул маГIна кколоро, гъезул ХIукму шаригIаталдулалдаса битIараб бугилан абураб, (мухIиканлыи бокъварав чи валлаге Къуръаналдул тафеирзадеги).

Шайин абуну, инсанас ургъараб ХIукму ТIадаГIанав Аллагъасулалдаса битIараблун букIине рес гъейто. КигIан цIодорал, гIакъилал, бичIИи бугел дунялалдуло ГIалимзаби ТIад ХIалтIун ургъаниги, гъезда Кюларо, кинабго халкъалъеги, кинабго заманалъеги ва кинабго бакIалъеги данде кколел закон ургъизе. Аллагъасул ХIукмуин абуну, гъес малхълге хъвадани, ТIолабго халкъалъе кIязимасеб къо швезегIан данде кколара. Гъелге гIангъараб нугIллы гъабудла 1400 сониллаб тарихалги. Капурал ругониги гъельне мукIурлула дунялалдул ГIемерисел ГIалимзаби, социолсал бусурбабазда капурзабийин абун ккола гъев раги абурав капурлулялге хIинкчи ккезбаи. ТIаежоялге гъев рагIиялге ГIадамзада гюркъоб рокъукълыи бижизабла ва питна-къалалде рачине бегъула.

По чиясе абуну дун Аллагъ аварагасда божула, Къуръан-хIадисал ритIарал рукIиналда рактIи чIола ва шагIатал битIизе дини абун гъабурлароизе гъев чи бусурбанчыялдул рикIИине нильседа гIадисаз буге. ХIаким вуоичи гъейчIониги гъесие бусурбанчыясе кколел-бичIИи гъев гъезе ккола ва гъев бусурбабазул хабалал вукизеге ккола. Ай, жегиги бичIИилеб къагIидаял абун гъесие магъарити лъеб хъвараб мехалда жавишдул халгит бала, ирбагъагити гIахвал гъавула. Гъаваталдул (жибгIалдул) маГIна кколоро гIицго хIалченги бахъун рагъ гъабейн абураб.

Гъазаваталдул бишунго рещиаб ГIалаб кколалхъ,

иман-исламалдул пайдаги бичIИИзабун, Къуръан-хIадисазул хIикматалги баян нухде бачи. Хирияб Къуръаналда (125 аят) абулел буго: дуца Аллагъасул нухде ГIадамал ахIе берцинаб кIамамалдалуниги, гIакъилаб вагIавалдалуниги. Цогни гъев хирияб гIехIалда (52 аят) абулел буго дуца капурзабазулгун гъазават гъабейн. Жинда салат салам лъев аварагасул вагIгал ибну ГIаббасицаги, Жабрицаги, ХIасанил Басрияси, Пикраматичаги, ГIатIаичаги

рачIана. Гъедин капурзаби исламалде ахIийлдул ва гъел жидесе бокъун Аллагъасул нухде лъугиналдул аза-азар мисалал рехезе бегъула дунялалдул тарихалдасан. Гъединго исламалде рачIана тIурарал пачалхIалги. Ай, кинабIаги рагIи гIабичIого, бусурбанаб дин босана жуфтуIазул, хрестияназул ва цогиналги диниада божулел.

ГЪАЗАВАТ ВА ГЪЕЛЪУ МАГIНА (ваГIза)

ва киналго тафеиргалдул ГIалимзабазги абулел буго гъев салат салам лъев авараг Маккайялда вукаго рещтIараб аят букIанилан.

Гъев заманалда гъес гъабулел гунаб гъазаватлун букIанила ГIадамал хIакъаб диналде ахIи, Къуръаналдул аятал халкъалъе-лъухъе швезе-зари, хъанчазе дагълыи гъаби батIулаб иш бекIин халкъалъе баян гъаби ва рагъудалгун гъазават гъабизе гъев заманалда изнуги букIинчIила, рагъудалгун гъазават гъабизе гъесие изну шванила ГIицго Маккайялдаса Мадинаялде ваIараб мехалда.

Живго аварагас абун буго, "бишун хирияб гъазават залимасда аскIоб битIараб ва хIакъаб раги аби буго". ХIадис буго. Абудавудицаги, Тирмизияси, ибну Мажрибичаги, АхIмадичаги, Байгъакъияси бичIанила, гъазават буго гъуинаб каламалдалуни, гIакъилаб, битIараб рагIи абун жиндир пикру цогидасда бичIИИзаби. Гъелге гъединач каламалдалуни гъабураб гъазаваталду дунялалдул тарихалда жанив чаиги капурав ханцин кантIизавун вуго ва гъел исламалдул нухдеси лъуинаб руго. Нильсеб баянчаб буго руго. Нильсеб Чингисханиязе исламийал пачалхIазае гъабураб пасалги. Амма гъесул вас Баркатхан исламалде вачина кубравияб ТIарикъаталдул устар МухIамад Сафиулдин Бахарзияс. Гъесул мисалалда хъанче лагълыялда рукIарал монголо-татаралги исламалде

рачIана. Гъедин капурзаби исламалде ахIийлдул ва гъел жидесе бокъун Аллагъасул нухде лъугиналдул аза-азар мисалал рехезе бегъула дунялалдул тарихалдасан. Гъединго исламалде рачIана тIурарал пачалхIалги. Ай, кинабIаги рагIи гIабичIого, бусурбанаб дин босана жуфтуIазул, хрестияназул ва цогиналги диниада божулел.

Ислам буго шивав инсанасул тIабиГIаталде данде ккезабураб дин ва гъев гуро по хасаб халкъалде рещтIинабураб дин. Гъедингидалин гъелде ахIизе

бегъулел ханзабиги, ханзаби гурелги, жугъутIадрги, Iурусалиги, ГIарабийялиги, Пажамийлиги, ХIурма-

бегъулел ханзабиги, ханзаби гурелги, жугъутIадрги, Iурусалиги, ГIарабийялиги, Пажамийлиги, ХIурма-

бегъулел ханзабиги, ханзаби гурелги, жугъутIадрги, Iурусалиги, ГIарабийялиги, Пажамийлиги, ХIурма-

бегъулел ханзабиги, ханзаби гурелги, жугъутIадрги, Iурусалиги, ГIарабийялиги, Пажамийлиги, ХIурма-

рагIаби: бишунго хирияб гъазават буго дуца дурго нафсалдеги гъавиялдеги данде гъабулел гъазават. ХIакъыл ГIалимзабаз абулел буго нафсалдулаб гъазават гъабун бажарулареп чIисе цогидаб гъазаватги гъабурларивал.

Рагъулаб гъазават буго хасал шартIазда, хасал заманабазда ва хасал бакIазда рекъон гурони гъабизе бегъулареп иш. БитIараб буго, цо-цойзда рактIалде кезе бегъула. Къуръаналда Гезеганго аятал руго гуриш мушрикъунал чIвазе гъезлехун, къваризе ахIулел.

Руго гъединалго хIадисалиги. Гъел киналго руго исламалда данде рахъун, бусурбабазда данде иш рагъ гъабулел рукIарал капурзабазде данде ахIарал аяталги хIадисалиги. Амма бусурбабигун рактIалида ругол капурзабазда данде гъазават букIунаро, нильги рукине ккола гъелгун рекъон.

Къуръаналда хъван буго: диналда жаниб зулму-хIал гъаби гъейчIо, хIакъаб нухги къосараб нухги цоцыздаса рагIа гъарун руго. Гъев аят ГIодобе рещтIиниль сабаблъунги кIун буго цо-цой ахIлабзабаз жидерго лъымал хIацIабо исламалде рачине лъугын.

Гъабиго бачине бегъула цо гъадинач суалги; гъедин батани, шайха салат салам лъев аварагаси цогидал халчIагити бакI-бакIазде боялги ритIун ва хIатта жалгоги цадахъ ун, гъазаватал гъарулел рукIарал абун.

Гъев суалалге буго гъадинач жаваб: салат салам лъев аварагити халчIагити бакI-бакIазде унел рукиана гъейчIо Аллагъасул ГIадул чIизам гIуцIизе ва бол цадахъ рахъулел рукIана ГIадул-чIизамалда данде ун рагъизе лъугъарал капурзабаздаса цунизельгун.

Гъединго ГIемер рагIулел буго Шамил имамас гъабулел букIараб рагI гъазават букIараб иш абун цIехолел. Абулза, Шамил имамас гъабулел: къермел букIанин бапIаIадаб. Рощиялдул империйал къасд гъабулел букIана исламги чIунтизабун Дагъистаналда насерниб дин билъгъанхIизабизе. ШаригIаталдул законги хвезабун, жиндирго законалги рипльпан-

хIазун императорал бусурбабазе гъабизе кIамал букIараб зулмуялде дамада вухъун вагъулел вукилал Шамил. Шайха гъединго гъазаваталдул нухда Шамил имам кураб? Гъев кIечIо, гъесие швани дунялалда бегъулараб маГIнамазаб бегъулялде. Гъесулел баракаталдулгун цIумулу хутIана Дагъистаналда нильгерго дин, гъесул цIаралъе жакъаги цолъгъарулел руго Дагъистаналдул миллаталдул гъесул баракаталдул нильер дин ТIибитIабун буго ТIолабго дунялалдаго.

Галимзабаз хъвалел буго дунял бикъизаби кинабго квешлиялдул аслу буго. Гъев бикъизабулелдул баракат гъейчIолъи салат салам лъев аварагасул хIадисаздаги ГIемер рекъон буго. Масала, УхIулалда кIараб жо дунял бикъизаби сабаблъун букIана.

Цогни нухалдаги такрар гъабун абулел буго: жакъа исламалде берцин гъарун ГIадамал ахIизе рес бугеб мехалда гъазаваталдеианги абун халкъ рагъде ахIи, исламийаб ХIукумат гIуцIизейилан хIакимзабиги гIадитие халкъи цоцалъ разари - гъев буго исламал гъукъараб, питнальге къучI лей. Рагъараб ГIасилиялдулгун амру гъабулел гъейчIони, ниль гIадул гъабизе ГIад таразе мултиГIизабизе гъесул гъейчIкIизе ккола. Гъедин малъана нильседа салам салам лъев аварагас.

Амма абизе ккола гъварилаб Гелмуги, жисер ХIурмат-къадруги бугел исламалдул церехъабаз хIаракат бахъизе ккелдин берцинаб, гIакъилаб каламалдалуниги гъариялдалуниги ТIад ругезул рактIизабизе исламалдул нур тIинКIизабизе Гъедин ГIадам музул рактIизабизе нухал рахъулелда Къуръаналдул аяталда абун буго. Аллагъасул рахIматалдулгун мун гъезе херенгъана. Мун согIав рактI хъачIав чи вукаравани, гъел дуда аскIоса дорегIан кIандиIан.

ПирГIан ккола дунялалда ТIад жиндаса къешан вухъинчIИлиги абулел чи Гъесулхер ритIулаго Мусе аварагасдаги Гъарун аварагасдаги абун: Нух КIиянго ПирГIанихъе а ва кIиянго гъесда херенаб каламги гъабев Гъев кантIизе ахI. АхIлкъабизе хIинкIилел вагIитIа (сураат "ТIагъ", аят 43-44).

Аллагъас ниль кинабго битIараб, лъикIабинназде кантIизе вагIети ва тапикъ къегни исламалдул цо кураб, гIангъараб нухдасан ине.

Дагъистаналдул бусурбабазул идараялдул отделе.

Бацги циги багъулди, цараца гъан бикъулди

Маргъа

Церги, циги, бацги, вараниги цадахъ лъилукъдарил колохъ глумру гъабулел рукланила. Хасел шун, глазубан, кваназе жо лъуглун ункъальго данделъи ахланила.

Патишагъ цица "Кире инел? Шиб квиниб?" абурал суалал рорханила. Цараца абурабила: гъанги кваналареб, бишун клудияб къаркъалаги бугеб вараниги хъвезе члчлани, гъелъие тладе хасало анкъго хух къезе нилъги разилъилаанилан. Вараниги разилъанила, гъан къачлазе бацги-церги битланила. Ци лъм босизе ищухъе анила. Вараниги хъун хлалтлулаго, бакъараб цараца ракл кванан танила. Бацлие ургъисалаби кваназе бокъун букланила. Цидаса хлинкъун, къакъадилеб букланила. Цараца абунила: Дуца кванай жавабдица къелаян.

Кинабго хлалтлуги тлубан, бугеб гъанги баччун, патишагъ цица асклобе шванила клиябго. Ревизия гъабулаго батичлила ракл. Цер, кибе араб ракл? абун ахлданила ци. Цараца абурабила: Вай дур бетлер члахъаяб ци, ракл букларабани гъаб хъвезего члелароан, ракл батичлогури алъулан.

Бацл, кире арал ургъисалабиян клицуллъабцул гъикъанила цица, амма

бацлица жаваб къоларила, царахъ балагъун члолила, гъелъ жаваб къелин абун буклиндал. Цараца абурабила: Шай бацл, дихъ балагъулеб, ургъисалабиги кванан. Гъеб мехалъ ци бацлида речлчланила. Гъел клиялго рагъулел руклаго цараца гъан жиндирго рокъобе, къваридаб картинибе баччанила.

Рагъун свакарал клиялго тлад руссун шведал гъан батичлила. Цер! Кибе араб гъанилан гъикъидал, валагъ жакъаго рагъулел нужеца тладе хасало хухал къоларин абун партлан бахъун лъутун анин-вараниян абунила. Циги-бацги чара хвеялъ глдор речлчлун гиргиданила. Церги хъваштлан бахъун жиндирго рокъоб бахчанила. Гъеб мехалъ цица ахли банила: цер, бахъа къватлибе, гъанибе босе гъанилан. Валагъ бацал, циги-бацги, къватлибе дунги бахъинаро, гъанире нужги швеларо, хаселалъ глураб квенги швана, нуже кьо-мех лъикл:

Бацги-циги багъилин
Цараца гъан клутилин,
царацаги абунила.

Асхлбхлажи
ГЛАБДУЛКАРИМОВ,
Лъаратла райой, Колоб росу.

06 04 2016

Калам цебетлезабди



далда дица
балеб буго
аскювеги
дуда цадах
далъулъ
лъи гъаби
лан”.

Алла
Расулас
гъикъани
эбел-ин
нигиял ч
гищан,
кІиялгоя
къунила
ТіадеГіа
лагъасул
дасан ш
бокъун
ГЪ И КЪ

06 04 2016



06 04 2016



МагIарул квен



Щиб бицинеб, щиб телеб?

...и, квас самулел,
бухъунел махщелчагІа-
ун, щивас загъир гъару-
жидерго пикраби. Май-
Гараз разиго
кІана гъе-
бираз Да-
ул хал-
къоб гъуин-
Инабулин
а гъечІого
н. "Гъади-
кІажат бу-
еп гъабизе
музул бу-
магІишат,
л, гІоли-
и букІине.
олъиялгъу-
гъер къу-
цана бай-
рай МухІа-
датица.

...и директор Роберто Карлос
гъениве вачІиналгги.
Асият МУХІАМАДОВА,
ПатІимат СУЛТІАНМУХІАМАДОВА



МагІарул квен



хир

о кю-
алая-
итла-
ьухъ
тъул
ама-
ния-
тлан
ата-
есев
Дря-
Зум-
али-
му-
аса
ана
Ха-
по-
чл-
р



Биччанте цо гъаракъ



ГІарада кавказулде буге



Апарттеатралъул аркестул церерахъни



"Надир-шагъасла даиде рахъарал"



Шорбул речішлалъул къедал



Сапаралъул гІахъалчагІада ГІайманіб гъабураб дандічІвай



Умумузул зукдасан

М.Хидямовасул суратал



«Дица киназего тлансаби чезарила».

М.Хазамовасул суратал

Вашняо нухило арио нилъесе буссунаро.

(Абу Шукур).

Нилъер лъимал - гъел ккола нилъер херлъи.
Гъезие битараб тарбия къей - нилъер талихIаб
херлъи, квешаб тарбия къей - нилъер
букIинесеб пашманлъи, нилъер магIил гарал.
Гъединлъидал лъималазе исламияб тарбия къей
ккола бусурбанаб хъизаналъул бищунго кIвар
бугел масъалабазул цояб. Лъимер - гъеб буго
эбел-инсул гIамал - хасияталъул матIу. ЛъикIал
эбел-инсул, батIаго захIмат бихъичIого, лъима-
лазухъе кьолеб бищунго къиматаб хасиятлъун
ккола эбелалъулги инсулги рухIияб сахаватлъи,
гIадамазе лъикIал ишал гъаризе гъезухъа
базари.

Эбелалъулги инсулги гIадамазул рохелги

хІамад.

ЦІнгъабун гІуцІиялъул
ннналго ншал лъикІал гье
чІнлан абизегн бегъиларо,
щай абунн цо-цо ниль ра-
знял хиса-баснялги ккедал.
Тлоцебе босани цІиялъун ба-
чІунеб буго тІубанго ре-
хун тун букІанин абизе бе-
гъулеб днн. Гъале исана ни-
лъер росулъги цІидасан къа-
чІан хІалтІулеб буго жаниб
совхозалъул склад букІараб
цебегосеб мажгит. Гъанже
щибаб ригъаль нильеда гье
нисан кан ахІулеб рагІула.
Гъелъин абунн лъикІаб асар
гъабулеб буго гІадамазе ва
хасго гІолилазе. ХІатта чІир
гън-хъуялда росулъ расанду
лел гІисинал лъималцин кан
ахІун лъугІнзегІан сихІ
тун чола. Гъеб буго ннлэ
рохизе кнараб нш.

КІнабизегн, магІарулазу-
хъе тІаббусинебунне